

Upozorňujeme, že výchozí [pt](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Swipe to change

portugalština

Vnitrostátní právní předpisy

Portugalsko

Tato stránka vás informuje o právním systému v Portugalsku

Do jazyka, který máte právě nastavený, úřední překlad neexistuje.

Zde je k dispozici strojový překlad. Upozorňujeme, že má pouze orientační charakter. Provozovatel těchto stránek odmítá právní odpovědnost za kvalitu tohoto strojového překladu.

-----čeština-----bulharštinašpanělštinadánštinaněmčinaestonštinařečtinaangličtinafrancouzštinachorvatštinaitalština
lotyštinaitelštinamadžarštinamaltštinanizozemštinapolštinarumunštinaslovenštinaslavinštinafinštinašvédština

1. Nástroje nebo prameny práva

V souladu s tradiční koncepcí představují v Portugalsku prameny práva:

- ústavní zákony, které zahrnují Ústavu republiky, zvláštní ústavní zákony a zákony, kterými se ústava mění;
- „ustanovení a zásady obecného mezinárodního práva“, „ustanovení mezinárodních smluv, které jsou řádně ratifikovány nebo schváleny“, „ustanovení přijatá příslušnými orgány mezinárodních organizací, jichž je Portugalsko členem (...), pokud je tak stanoveno v příslušných zakládacích smlouvách“, „ustanovení smluv, kterými se řídí Evropská unie, a ustanovení přijímaná jejími orgány v rámci výkonu příslušných pravomocí“ (článek 8 Ústavy Portugalské republiky);
- běžné zákony, mezi něž patří zákony přijímané parlamentem (*Leis*), vládní nařízení (*Decretos-Leis*) a regionální legislativní akty přijímané zákonodárnými shromážděními autonomních oblastí Azor a Madeiry;
- akty se stejnou právní silou jako zákony, jako například akty o přijetí mezinárodních úmluv nebo dohod, rozhodnutí Ústavního soudu, na jejichž základě se s obecnou závazností prohlašuje určitý předpis za protiústavní nebo nezákonný, kolektivní smlouvy a jiné nástroje kolektivní regulace pracovněprávních vztahů;
- nařízení (*Regulamentos*) či normativní nástroje nižšího stupně než zákony, které k nim stanoví prováděcí pravidla a doplňují je s cílem umožnit jejich uplatňování nebo provádění. Patří mezi ně tyto akty: *Decretos Regulamentares*, *Regulamentos*, *Decretos*, *Decretos Regulamentares Regionais*, *Resoluções*, *Regimentos*, *Portarias*, *Despachos Normativos*, *Regulamentos Policiais dos Governadores Civis*, *Posturas* a *Regulamentos autárquicos*.

2. Další prameny práva

Existují rozdílná stanoviska ohledně přijatelnosti a významu jiných pramenů vedle těch, které vyplývají z politické moci státu vytvářet psané právo. Tyto rozdíly souvisejí zejména se skutečností, že prameny pro některé představují prostředky tvorby právních předpisů, pro jiné slouží k výkladu těchto předpisů a další se domnívají, že mohou plnit obě tyto úlohy. Někdy se rozlišuje mezi přímými a nepřímými prameny, aby se předešlo obtížím plynoucím z uvedených rozdílných přístupů.

Obvykle se uvádí, že do kategorie pramenů práva mohou spadat:

- obyčej – opakovaný a obvyklý způsob jednání, který je spojen s obecným povědomím o jeho závaznosti. Za pramen práva jej lze pokládat pouze v určitých oblastech. Zdá se, že má svůj význam v mezinárodním veřejném právu (právním obyčejem je například zásada imunity vůči pravomoci soudů cizích států), v mezinárodním soukromém právu a ve správním právu;
- judikatura – zásady vyplývající z rozsudků a rozhodnutí soudů. Podle některých názorů se nejedná o skutečný pramen práva, neboť přispívá pouze k výkladu smyslu předpisů a slouží jako vodítko k výkladu v dalších případech, a to v závislosti na přesvědčivosti logických a technických argumentů, na nichž se tento výklad zakládá. U některých autorů pod tento pojem spadají nejen rozhodnutí soudů v konkrétních případech, ale též normativní soudní akty (rozhodnutí Ústavního soudu s obecnou závazností), jelikož podle nich všechny tyto akty tvoří objektivní právo;
- spravedlnost – spočívá v pravomoci soudních orgánů stanovit v určitých konkrétních případech, jež jsou jim svěřeny, pravidla odpovídající specifické povaze takových případů na základě obecných zásad spravedlnosti a etického a právního povědomí soudce. „Soudy mohou rozhodovat na základě spravedlnosti pouze v případě, že: a) existuje právní ustanovení, které to umožňuje; b) existuje dohoda mezi stranami a je možné odvolat se u vyššího soudu; c) strany se předem dohodly na uplatnění zásady spravedlnosti“ – článek 4 občanského zákoníku;
- zvyklosti – obvyklá sociální praxe, jež není závazné povahy, ale má určitý význam v právním prostředí, zejména v rámci formalizace právních vztahů, a zvláště pak v obchodní oblasti. Zvyklosti mohou být u soudu zohledňovány, pokud tak stanoví zákon a pokud nejsou „v rozporu se zásadami dobré víry“ (článek 3 občanského zákoníku). Nejsou tudíž samostatným způsobem tvorby práva a pro mnohé nepředstavují skutečné prameny práva;
- právní věda – soubor stanovisek právníků či výsledek teoretických nebo dogmatických studií práva. Neměla by být považována za skutečný pramen práva, ačkoli plní významnou úlohu jakožto prvek vědeckého a technického vývoje s dopadem na konečný výsledek práce těch, kteří se zabývají výkladem a uplatňováním právních předpisů.

3. Hierarchie právních nástrojů

Pod pojmem hierarchie právních předpisů se rozumí jejich relativní hodnota, tj. pozice, kterou zaujímají na určitém stupnici.

V této souvislosti panují názory, že existuje pouze hierarchie podle způsobu tvorby předpisů. Neexistovalo by tak žádné vzájemné pořadí právních předpisů, ale pouze hierarchie na základě zdrojů, z nichž vycházejí.

Bez ohledu na zvolený přístup lze však sestavit určité pořadí.

Hierarchické uspořádání pramenů práva uvedených v bodě 1 je následující:

- Ústava republiky a ústavní zákony;
- ustanovení a zásady obecného mezinárodního práva a mezinárodní smlouvy (neboli všechny akty uvedené v bodě 1 písm. b));
- zákony (*Leis*) a vládní nařízení (*Decretos-Leis*);

4. regionální legislativní akty;
5. akty se stejnou silou jako zákony;
6. nařízení (*Regulamentos*).

4. Podmínky vstupu v platnost pravidel obsažených v nadnárodních nástrojích na území Portugalska

Přijímání mezinárodních normativních nástrojů se řídí následujícími kritérii, popsány v článku 8 Ústavy Portugalské republiky:

- a) „Ustanovení a zásady obecného mezinárodního práva tvoří nedílnou součást portugalského práva“;
- b) „Ustanovení mezinárodních smluv, které jsou řádně ratifikovány nebo přijaty, nabývají platnosti ve vnitrostátním řádu poté, co jsou úředně zveřejněny, a od okamžiku, kdy zavazují portugalský stát na mezinárodní úrovni“;
- c) „Ustanovení přijímaná příslušnými orgány mezinárodních organizací, jichž je Portugalsko členem, nabývají přímé platnosti ve vnitrostátním řádu, pokud je tak stanoveno v příslušných základních smlouvách“;
- d) „Ustanovení smluv, kterými se řídí Evropská unie, a ustanovení přijímaná jejími orgány v rámci výkonu svých pravomocí jsou použitelná ve vnitrostátním řádu podle podmínek stanovených v právních předpisech Unie a aniž jsou dotčeny základní principy demokratického právního státu“.

5. Orgány příslušné k přijímání právních předpisů

Právní předpisy mohou přijímat parlament, vláda, vlády a zákonodárná shromáždění autonomních oblastí Azor a Madeiry, místní samosprávy a některé správní orgány.

6. Proces přijímání právních předpisů

Legislativní proces se liší v závislosti na specifických normách, kterými se každý příslušný orgán musí řídit. Jednotlivé druhy legislativních aktů tak podléhají rozdílným postupům. Níže jsou popsány dva nejformálnější a nejvýznamnější legislativní procesy.

Postup, který je složitější a který probíhá v parlamentu, zahrnuje následující etapy:

- a) legislativní iniciativa – přísluší „poslancům, parlamentním skupinám a vládě a v souladu s podmínkami stanovenými zákonem též skupinám voličů jednajícím v případě autonomních oblastí společně s příslušnými zákonodárnými shromážděními“ (čl. 167 odst. 1 Ústavy);
- b) počáteční přijetí, zveřejnění, registrace, přidělení čísla a posouzení – tato fáze může zahrnovat zvážení, zda je návrh přijatelný, jeho zveřejnění v parlamentním věstníku, administrativní zpracování a nakonec posouzení jeho obsahu;
- c) projednání a přijetí návrhu – zahrnuje diskusi o obecných a specifických aspektech návrhu, hlasování o obecných a specifických prvcích a závěrečné hlasování o návrhu jako celku. K přijetí lze vyžadovat prostou většinu, absolutní většinu nebo kvalifikovanou většinu hlasů;
- d) kontrola, kterou v zákonné lhůtě provádí prezident republiky. Tato kontrola může vyústit ve vyhlášení navrženého textu nebo v uplatnění práva veta. V takovém případě proběhne druhé kolo jednání. Pokud je hlasování potvrzeno nebo byly v textu provedeny změny, je návrh znovu zaslán prezidentovi k vyhlášení, které se rovněž musí uskutečnit v předem stanovené lhůtě. Prezidentu republiky přísluší ukol „vyhlašovat a dát zveřejnit zákony, nařízení a vyhlášky, podepisovat usnesení parlamentu, kterými se přijímají mezinárodní dohody, a ostatní normativní akty přijímané vládou“ (čl. 134 písm. b) Ústavy);
- e) zveřejnění – po vyhlášení je povinností prezidenta republiky nechat nový předpis zveřejnit v úředním věstníku (*Diário da República*).

Legislativní proces probíhající ve vládě se skládá z těchto etap:

- a) legislativní iniciativa – přísluší ministerským kabinetům;
- b) šetření – v této fázi je úkolem ministra, jež předkládá návrh, shromáždit stanoviska a rovněž vyslechnout subjekty uvedené v Ústavě a v zákoně;
- c) předběžné a zevrubné posouzení – spočívá v prozkoumání a vyhodnocení návrhu po počátečním přijetí;
- d) přijetí návrhu – přísluší Radě ministrů, ačkoli existují i normativní akty, u kterých se přijetí radou nevyžaduje;
- e) kontrola – ve lhůtě čtyřiceti dnů počínaje přijetím jakéhokoli normativního aktu vlády určeného k vyhlášení (...) je prezident republiky povinen jej vyhlásit nebo uplatnit právo veta, přičemž písemně oznámí vládě důvod zamítnutí“ (čl. 136 odst. 4 Ústavy);
- f) zveřejnění – zpřístupnění konečného znění právního aktu v úředním věstníku (*Diário da República*).

7. Podmínky vstupu vnitrostátních předpisů v platnost

„Zákon se stává závazným pouze po zveřejnění v úředním věstníku.“ „Mezi zveřejněním a vstupem zákona v platnost uplyne doba, kterou stanoví samotný zákon, nebo nestanoví-li tak, doba určená ve zvláštním předpisu“ (článek 5 občanského zákoníku).

Článek 2 zákona č. 74/98 ze dne 11. listopadu 1998, ve znění zákona č. 26/2006 ze dne 30. června 2006, stanoví:

1. „Právní předpisy a jiné akty obdobné povahy vstupují v platnost dnem, který je v nich stanoven, nejdříve však prvním dnem po jejich zveřejnění.“
2. „Není-li takový den stanoven, vstupují předpisy uvedené v předchozím odstavci v platnost na celém území státu i v zahraničí pátým dnem po zveřejnění.“
4. „Lhůta uvedená v odstavci 2 začíná plynout od prvního dne po zveřejnění na internetových stránkách společnosti *Imprensa Nacional Casa da Moeda, SA*.“

8. Prostředky řešení případných rozporů mezi právními předpisy

V tomto ohledu připadá nejdůležitější úkol Ústavnímu soudu, který je povinen prohlásit za protiústavní veškeré předpisy, které jsou v rozporu s Ústavou Portugalské republiky nebo se zásadami, na nichž je založena.

Při posuzování konkrétních případů, které jsou jim předkládány, nemohou soudy uplatňovat ustanovení porušující Ústavu nebo zásady, jež z ní vyplývají.

V rámci výkladu práva, jehož cílem je vyhodnotit předložená fakta, musí soudy řešit případné rozpory mezi právními předpisy vždy s ohledem na uvedenou hierarchii pramenů práva. Přitom musí pohlížet na systém jako celek a nepřipouštět narušení či nejednotnosti, zejména logické a sémantické povahy.

Současně musí zvážit okolnosti spojené s legislativním procesem a specifické okolnosti v době vydání rozhodnutí, vyžadovat alespoň minimální soulad textu (i přes nedokonalou formulaci) s přijatým řešením a předpokládat, že zákonodárce zvolil „nejvhodnější“ řešení a dokázal „vyjádřit své úmysly odpovídajícím způsobem“ (článek 9 občanského zákoníku).

Pokud jde o rozpor mezi předpisy v oblasti soukromého mezinárodního práva, přečtěte si informace v oddílu „Použitelné právo“.

Právní databáze

Digesto je oficiální portugalská právní databáze, jež obsahuje úřední věstník (*Diário da República*).

Digesto – integrovaný systém právních informací

Formy přístupu

Bezplatný přístup

Přístup do systému Digesto je bezplatný.

Vyhledání podle druhu, čísla a data zveřejnění předpisu pro získání těchto informací:

shrnutí a úplná znění právních dokumentů

data vstupu v platnost

Přístup pro předplatitele

náležitě zpracované a strukturované informace, členěné podle témat.

Elektronický úřední věstník (*Diário da República Eletrónico, DRE*)

Formy přístupu

Bezplatný přístup

Vyhledání podle druhu, čísla a data zveřejnění předpisu pro získání těchto informací:
shrnutí a úplná znění právních dokumentů

Přístup pro předplatitele

vyhledávání podle textu

Stručný popis obsahu

Legislativní databáze

V Portugalsku existují následující legislativní databáze:

PCMLEX – Ústřední databáze systému Digesto

První část úředního věstníku (*I.ª Série do Diário da República*)

Hlavní normativní a správní předpisy zveřejněné v druhé části úředního věstníku (*II.ª Série do Diário da República*)

LEGAÇOR – Legislativní databáze autonomní oblasti Azor

První část úředního věstníku Azor

Nelegislativní databáze

V Portugalsku existují následující nelegislativní databáze:

DGO-Dout – databáze oběžníků a stanovisek generálního ředitelství pro rozpočet

DGAP-Opinio – databáze generálního ředitelství pro státní správu

REGTRAB – databáze pracovněprávních předpisů

Interoperabilita

V systému Digesto jsou integrovány následující databáze:

Úřední věstník (*Diário da República*)

Parlament

Ústavní soud

Nejvyšší soud

Nejvyšší správní soud

Odvolací soudy

Stanoviska vydaná poradním sborem státního zastupitelství

EUR-Lex

DRE je propojen s následujícími databázemi:

Úřední věstník (*Diário da República*)

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu

Úřední věstník Evropské unie

Užitečné odkazy

Úřední věstník Portugalska

Poslední aktualizace: 18/07/2017

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.